

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 8P/24/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6818200612
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Kvetková
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2018:6818200612.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca samosudkyňou JUDr. Miroslavou Kvetkovou v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: Y. X., A.. XX.XX.XXXX, t.č. bytom Detský domov Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa matky: Y. X., A.. XX.XX.XXXX, W. S., Š. X a otca: T. X., A.. XX.XX.XXXX, W. S., Š. X, za účasti Okresnej prokuratúry Revúca, o nariadenie a zrušenie výchovných opatrení a o zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Súd n a r i a d ť u j e nad maloletým Y. X., A.. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Detskom domove Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17.

II. Matka dieťaťa Y. X.Á., A.. XX.XX.XXXX je p o v i n n á platiť na maloletého výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Detského domova Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17.

III. Otec dieťaťa T. X., A.. XX.XX.XXXX je p o v i n n ý platiť na maloletého výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, vopred na účet Detského domova Rimavská Sobota, Cukrovarská 127/17.

IV. Súd konanie o nariadenie a zrušenie výchovných opatrení z a s t a v u j e .

V. Slovenská republika n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 8P/84/2015-45 zo dňa 19.01.2016 súd rozhodol o uložení výchovných opatrení, rodičom maloletého dieťaťa uložil napomenutie a maloletému na dobu 6 mesiacov nariadil pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky. Výchovné opatrenia boli uložené z dôvodu, že maloletý dlhodobo zanedbával povinnú školskú dochádzku, správal sa agresívne voči rodinným príslušníkom a dopúšťal sa protispoločenského konania.

Uznesením Okresného súdu Revúca č. k. 7P/47/2016-41 zo dňa 21.10.2016 bol po návrate maloletého do domáceho prostredia určený nad výchovou dieťaťa dohľad, nakoľko mal súd za to, že po ukončení výchovného opatrenia pobytového charakteru bolo potrebné nad výchovou maloletého dohliadať.

Rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 8P/43/2017-65 zo dňa 03.10.2017 bol opätovne maloletému na dobu 6 mesiacov nariadil pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky. Rozsudok ukladajúci opakovane výchovné opatrenie pobytového charakteru bol vydaný z dôvodu, že rodičia dieťaťa výchovu maloletého nezvládali, maloletý ich nerešpektoval, s rodičmi mal narušené vzťahy,

túlal sa a keď bol doma, situácia bola napätá. Rodičia a maloletý po sebe kričali, maloletý sa rodičom i vyhráža. Maloletý okrem toho opäť zanedbával povinnú školskú dochádzku a začal užívať i drogy. Uvedené správanie maloletého bolo výlučne v rodinnom prostredí, čo nasvedčuje vážnym rodinným problémom a značne narušeným vzťahom medzi rodičmi a maloletým.

2. Uznesením Okresného súdu Revúca zo dňa 18.03.2018 súd začal konanie o nariadenie a zrušenie výchovných opatrení a o zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti a maloletý bol dočasne ponechaný v zariadení i po uplynutí 6 mesiacov od uloženia výchovného opatrenia pobytového charakteru neodkladným opatrením č. k. 8P/24/2018-38 zo dňa 17.04.2018.

3. Riadne a včas predvolaný okresný prokurátor sa na pojednávanie nedostavil. Súd v súlade s § 180 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len CSP alebo Civilný sporový poriadok) a § 31 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v platnom znení (ďalej len CMP alebo Civilný mimosporový poriadok) pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom maloletého Y., výsluchom rodičov dieťaťa a kolízneho opatrovníka dieťaťa, prečítaním listinných dôkazov - rodného listu maloletého, správ kolízneho opatrovníka zo dňa 20.03.2018 a 15.05.2018, správ Detského domova Rimavská Sobota zo dňa 17.01.2018 a 15.03.2018, lekárskej správy o maloletom zo dňa 13.12.2017, správy Odborného učilišťa internátneho Lučenec zo dňa 10.01.2018, správ Mesta Tornaľa zo dňa 15.03.2018 a 02.05.2018, správy Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota, odpovedí na lustrácie rodičov dieťaťa v Sociálnej poisťovni, v registri priestupkov a v katastri nehnuteľností, odpovede na lustráciu dieťaťa v registri priestupkov, potvrdenia Sociálnej poisťovne - ústredie zo dňa 19.04.2018, potvrdení Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca zo dňa 25.04.2018, potvrdenia Okresného dopravného inšpektorátu Revúca zo dňa 30.04.2018, oboznámením sa s celým obsahom spisu, ako aj obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 8P/43/2017. Vykonanie iných dôkazov nebolo do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania navrhnuté. Na základe takto vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

5. Podľa správ kolízneho opatrovníka v dňoch 16.11.2017 a 14.03.2018 boli zorganizované prípadové konferencie za účasti participujúcich subjektov. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately monitoroval prirodzené rodinné prostredie maloletého prostredníctvom terénnej sociálnej práce. Výchovné vedenie rodičov voči ďalším deťom v rodine je nedostatočné. Ich výchovu nezvládajú a s narastajúcim vekom sa u detí postupne vyskytujú problémy vo výchove. V rodine sú vykonávané opatrenia z dôvodu, že súrodenci dieťaťa F., A. Y. Y. začali zanedbávať povinnú školskú dochádzku. F. Y. A. sa v spolupáchateľstve v novembri 2017 dopustili priestupku proti majetku a vo februári 2018 prečinu porušovania domovej slobody, vo veci prebieha vyšetrovanie.

Adaptácia maloletého na prostredie detského domova prebehla dobre, začal navštevovať Odborné učilište internátne v Lučenci, kde sa pripravuje na svoje budúce povolanie v odbore murárske práce. Dochádzka do školy je pravidelná, jeho správanie v prostredí detského domova a školy je bezproblémové. Maloletý po umiestnení do detského domova kontakt s rodičmi spočiatku odmietal, postupne začali spolu komunikovať v októbri 2017. V súčasnosti spolu pravidelne telefonujú, rodičia ho v detskom domove navštevujú a maloletý uskutočnil krátkodobé opakované pobyty v prirodzenom rodinnom prostredí u rodičov a jedenkrát u sestry, ktoré prebehli bez problémov.

Detský domov Rimavská Sobota podal komplexnú diagnostickú správu, z ktorej vyplýva, že maloletý mal v prirodzenom rodinnom prostredí problémové správanie v dôsledku nesprávneho výchovného vedenia rodičov, ktoré je bez pravidiel. Rodičia počas trvania výchovného opatrenia nezmenili zaužívaný spôsob života a nie sú pripravení správne výchovne pôsobiť na maloletého. Je predpoklad, že pri dlhodobejšom pobyte v prirodzenom rodinnom prostredí by sa problémové správanie mohlo zopakovať. Z uvedeného dôvodu detský domov odporúča nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota podalo záverečnú správu o výsledku psychologických konzultácií s rodičmi, podľa ktorej rodičia sú vzhľadom na svoju mentálnu úroveň schopní zabezpečiť skôr vyživovaciu funkciu rodiny, ich výchovné pôsobenie je nedostatočné, nedokážu čeliť negatívnym vplyvom, v rodine nie sú určené pravidlá, ktoré by mali všetci členovia akceptovať. Centrum odporúča ponechať maloletého v detskom domove do ukončenia jeho štúdia na strednej škole, nakoľko návratom do prirodzeného rodinného prostredia predpokladá opakovaný výskyt porúch správania.

Zo správy Mesta Tornaľa vyplýva, že sociálna situácia v prirodzenom rodinnom prostredí maloletého sa nezmenila a počas sledovaného obdobia došlo k zanedbávaniu povinnej školskej dochádzky a protispoločenskému konaniu u súrodencov maloletého. Mesto odporúča pobyť maloletého v detskom domove do dovŕšenia plnoletosti a ukončenia stredoškolského štúdia, nakoľko detský domov poskytuje maloletému primerane podnetné prostredie.

Rodičia by chceli, aby sa maloletý vrátil do prirodzeného rodinného prostredia, ale nemajú predstavu, ako by na maloletého výchovne pôsobili vzhľadom na jeho vek, keďže ich ani v minulosti nerešpektoval. Rodičia v sledovanom období mali snahu plniť si povinnosť spolupracovať s participujúcim subjektmi uloženú súdom. Podľa vyjadrenia detského domova Arpád nemal vyhranený názor na návrat domov, raz chce ísť domov, raz chce zostať v detskom domove. Pri uskutočnených návštevách a pohovoroch s maloletým bola zaznamenaná jeho spokojnosť s pobytom v detskom domove. Vo vzťahu k rodičom je tiež pokojnejší a neodmieta ich.

ÚPSVR Revúca je toho názoru, že výchovné opatrenie pobytového charakteru nespĺnilo účel, v prirodzenom rodinnom prostredí maloletého nenastali žiadne pozitívne zmeny a situácia sa skôr zhoršila. Toto prostredie je nepodnetné a problematické, nie je zárukou zabezpečenia riadnej výchovy maloletého. V prípade návratu do prirodzeného rodinného prostredia je predpoklad recidívy problémového správania maloletého, ako to bolo v minulosti po jeho návrate z reedukačného centra. Maloletý má v prostredí detského domova vhodné podmienky na to, aby ukončil štúdium vo zvolenom odbore, získal výučný list a uspel na trhu práce. Prostredie detského domova je pre maloletého pokojnejšie, prináša menej stresových situácií, detský domov organizuje jeho dni a povinnosti. Vzájomné vzťahy maloletého a jeho rodiny sú udržiavané a podporované. Na základe uvedených skutočností a odporúčaní participujúcich subjektov je v záujme maloletého nariadenie ústavnej starostlivosti.

6. Podľa správ Detského domova Rimavská Sobota sa maloletý Y. v detskom domove adaptoval dobre. Jeho správanie v detskom domove a v škole je bezproblémové. Spočiatku bol introvertný, v súčasnosti je komunikatívny, nápomocný, dodržiava pravidlá a rešpektuje vychovávateľov. Našiel si v detskom domove kamarátov. Je fajčiar, omamné látky neužíva. Do školy v Lučenci dochádza denne bez problémov, nemá neospravedlnené hodiny, dosahuje slabší prospech. S rodinou udržiava kontakty osobné i telefonické, pobyty v domácom prostredí boli krátkodobé a bezproblémové. Maloletý nemá vyhranený názor na návrat domov, raz chce ísť domov, raz chce ostať v detskom domove. Z vyjadrenia psychológa detského domova vyplýva, že problémové správanie maloletého je ovplyvnené nesprávnym výchovným vedením rodičov, ktoré je bez pravidiel. S maloletým a rodičmi je potrebné pracovať a viesť ich k zvládaniu výchovy maloletého. Maloletý potrebuje kludné výchovné prostredie so stanovenými pravidlami. Pri chaotickosti vzťahov prežíva bezmocnosť, frustráciu a stres, na ktoré nedokáže adekvátne reagovať. Vzhľadom na jeho nižší intelekt je ovplyvniteľný, nie v každom prípade dokáže predpovedať riziká svojho konania. Vzhľadom na nedostatočné výchovné pôsobenie nemá vybudované vnútorné riadiace mechanizmy osobnosti na požadovanej úrovni, potrebuje usmernenie a pevne štrukturované pravidlá. Detský domov zaznamenáva jeho spokojnosť s pobytom v detskom domove, toto prostredie je preňho jednoduchšie, dokáže lepšie predpovedať dianie ako doma čo v jeho prežívaní následne prináša väčší pokoj. Vo vzťahu k rodičom je pokojnejší, neodmieta ich. Pri pobyte v domácom prostredí by sa situácia mohla opakovať. Východné vedenie rodičov je nedostatočné aj voči ostatným deťom, ktorí sa dopúšťajú priestupkov a zanedbávajú povinnú školskú dochádzku. Rodičia nie sú pripravení správne výchovne pôsobiť na maloletého, nezmenili svoj zaužívaný spôsob života. Napriek tomu vnímajú záujem rodičov o maloletého a odporúčajú podporovať ich vzájomné vzťahy. Detský domov odporúča nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým.

7. Z lekárskej správy neboli zistené vážnejšie zdravotné problémy maloletého.

8. Podľa správy Odborného učilišťa internátneho Lučenec maloletý Y. je žiakom 2. ročníka učilišťa, učebného odboru stavebná výroba, murárske práce. Maloletý si plní školskú dochádzku, adaptácia na školské prostredie bola bez problémov, žiak dodržiava školský poriadok. V kolektíve spolužiakov je obľúbený, nekonfliktný, rešpektuje nastavené pravidlá. Je manuálne zručný, vytrvalý a pri práci je koncentrovaný v rámci svojich schopností. Na teoretickom vyučovaní nevyrušuje, pôsobí pokojne a vyrovnané. Jeho bariérou v edukácii je slabšia znalosť slovenského jazyka v porozumení odbornej terminológie, v dôsledku čoho vykazuje slabšie výsledky. Maloletý má všetky predpoklady a vhodné podmienky na to, aby úspešne ukončil štúdium na učilišti vo zvolenom odbore výučným listom a uspel na trhu práce.

9. Podľa správ Mesta Tornaľa zo vzťahu rodičov maloletého Y. pochádza ešte ďalších osem detí, ktoré žijú s rodičmi v spoločnej domácnosti. Rodičia dieťaťa sú vedení v zozname uchádzačov o zamestnanie na ÚPSVR, pracovisko Tornaľa a vykonávajú aktívnu činnosť. Na verejnosti sa negatívne neprejavujú, reštauračné zariadenia nenavštevujú, alkoholické nápoje ani iné návykové látky nepožievajú, susedské vzťahy majú usporiadané. K dátumu spracovania správy o povesti nebolo ich správanie prerokované komisiou verejného poriadku.

10. Podľa správy Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota rodinu tvorí neviditeľný súbor funkčných požiadaviek, ktoré organizujú spôsob správania rodinných príslušníkov. Rodinná štruktúra musí byť schopná prispôbiť sa, akonáhle sa podmienky zmenia. Musí odpovedať na zmeny vnútorné aj vonkajšie, musí byť schopná transformácie, ktorá slúži k orientácii rodinných príslušníkov. Hranice musia byť zreteľné a vymedzené tak jasne, aby mohli čeliť nepredvídateľným skutočnostiam. Od rodičov sa očakáva, že budú chápať vývojové potreby detí a z vyživovacej funkcie plynulo prejdú na vedenie a kontrolu. Tento ťažký proces vzájomného prispôsobovania vyžaduje určitý stupeň mentálnej výbavy a schopnosť plniť výchovno-socializačnú funkciu rodiny. Rodičia maloletého Y. sú simplexné osobnosti, plnia skôr vyživovaciu funkciu rodiny, aj keď je zreteľná snaha o udržanie a zabezpečenie rodiny. Vonkajším negatívnym vplyvom nedokážu čeliť, v rodine nie je dlhodobo nastavený pravidelný režim, tzv. rituály a mantinely, ktoré by mali všetci členovia rodiny akceptovať. Výchova detí v rodine je predovšetkým záležitosťou matky, aj napriek tomu, že svoju výchovu pokladajú za dostatočnú, zo strany centra je konštatované, že prevláda voľnosť vo výchove. Taktiež výchovný príklad rodičov nie je dostačujúci spôsob komunikácie, mentálna výbava, nastavenie pravidiel od útleho veku detí. Poradenstvo neprinieslo väčšiu efektívnosť z dôvodu slabého chápania princípu - pravidiel výchovného pôsobenia vo vzťahu k deťom. Na základe záverov z odborného poradenstva a psychologického vyšetrenia Arpáda navrhujú ponechať maloletého v detskom domove do ukončenia štúdia. Návratom do domáceho prostredia predpokladajú opakovaný výskyt porúch správania.

11. Rozhodnutím Okresného úradu Rimavská Sobota odboru všeobecnej vnútornej správy bol maloletý Arpád uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa dopustil tým, že dňa 19.06.2017 sa vyhrážal rodičom, že podpáli dom a 20.06.2017 sa opätovne vyhrážal rodičom, že ich popichá vidlami. Maloletému bolo uložené pokarhanie.

12. Z listinných dôkazov súd zistil, že rodičia dieťaťa sú nezamestnaní, evidovaní v evidencii uchádzačov o zamestnanie, poberajú prídavky na deti vo výške 118,40 Eur a dávku v hmotnej núdzi vo výške 393,90 Eur. Rodičia dieťaťa nevlastnia nehnuteľnosti ani motorové vozidlo. U rodičov dieťaťa ani u maloletého neboli zistené žiadne priestupky v rokoch 2017, 2018.

13. Kolízny opatrovník dieťaťa na pojednávaní uviedol, že maloletému Y. bol uložený šesťmesačný pobyt v Detskom domove Rimavská Sobota a z ich strany bol vypracovaný plán výchovného opatrenia, na realizácii ktorého spolupracovali Detský domov Rimavská Sobota, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota, Mesto Tornaľa, ako aj rodičia maloletého. Z ich strany bola monitorovaná situácia v rodinnom prostredí a bola tiež zorganizovaná prípadová konferencia. Bolo zistené, že v domácom prostredí rodičov dieťaťa nedošlo k žiadnym zmenám, ich výchovné pôsobenie aj na ostatné maloleté deti je nedostatočné, deti zanedbávajú povinnú školskú dochádzku a dopúšťajú sa protispoločenského správania. Problémové správanie maloletého bolo predovšetkým v dôsledku nedostatočného výchovného pôsobenia rodičov, pričom maloletý potrebuje riadne výchovné pôsobenie, ktoré rodičia nedokážu zabezpečiť. V prípade návratu dieťaťa do domáceho prostredia by sa mohla opakovať situácia z minulosti. Postoj detského domova taký, že by mala byť nariadená ústavná starostlivosť nad maloletým. Tiež zo strany centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie bol záver taký, že výchovné pôsobenie zo strany rodičov je nedostatočné, v záujme dieťaťa je ústavná starostlivosť do ukončenia štúdia maloletého. Podľa Mesta Tornaľa sa sociálna situácia v rodine nezmenila, považujú za najvhodnejšiu ústavnú starostlivosť. Rodičia majú záujem, aby sa maloletý vrátil domov, ale nemajú presnú predstavu, ako by mohli dosiahnuť, aby ich maloletý rešpektoval. Otec sa vyjadril, že by bolo lepšie, keby maloletý ostal v detskom domove, kým dokončí štúdium. Vzťahy medzi maloletým a jeho rodičmi sa zlepšili, komunikujú spolu, maloletý chodí na krátkodobé pobyty domov. Jeho názor na to, či sa chce vrátiť domov alebo zostať v detskom domove sa menil, naposledy sa maloletý vyjadril, že by chcel zostať v detskom domove. Oni na základe uvedeného majú za to, že ústavná starostlivosť je v záujme maloletého Y., rodičia nedokážu zabezpečiť

dostatočné výchovné pôsobenie na maloletého a aspoň do ukončenia štúdia by mal maloletý byť v ústavnej starostlivosti.

14. Matka dieťaťa na pojednávaní uviedla, že by chcela, aby maloletý ostal do 18 rokov v detskom domove kvôli škole, aby si ju dokončil. Keď maloletý chodí k nim domov, tak s ním nie sú žiadne problémy. Ich príjmom je dávka v hmotnej núdzi a prídavky na deti, čo je skoro 400,- Eur. Výživné na Arpáda platia pravidelne.

15. Otec dieťaťa na pojednávaní uviedol, že súhlasí s tým, aby maloletý ostal do 18 rokov v detskom domove, aby si dokončil školu, nie je predpoklad, že si ju doma dokončí. Oni sa snažia deťom dať všetko z toho mála peňazí, čo majú. Deti majú stravu, šaty, obuv. Keď maloletý Y. príde k nim domov, určia hranice, dokedy môže byť preč, kedy sa má vrátiť a on to dodržiava. U ostatných detí majú problémy, aj keď ich odprevadia do školy, deti zo školy ujdú. Okrem Arpáda majú ešte 6 detí. On si privyrába, mesačne zarobí 20 € - 30 €.

16. Maloletý Y. na pojednávaní uviedol, že jeho vzťahy s rodičmi sa trošku zmenil, niečo je lepšie, niečo nie. Keď je doma, tak sa menej hádajú, aj so súrodencami lepšie vychádza. On by chcel ostať v detskom domove. Keď je doma, rodičia mu nedávajú žiadne obmedzenia, mama sa ho zvykne pýtať, kam ide a on jej odpovie. Predtým to tak nebolo. Nemá stanovený limit, dokedy môže byť von, nepotrebuje ho. Alkohol ani drogy neužíva, fajčí, o čom rodičia vedia.

17. Podľa § 54 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení (ďalej len zákon o rodine) náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

18. Súd nariadi ústavnú starostlivosť iba v zákonom stanovených prípadoch a to za podmienky, že iná forma náhradnej starostlivosti nie je možná. Súd má za to, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým Y. podľa § 54 ods. 2 písm. c) zákona o rodine a že nariadenie ústavnej starostlivosti je v záujme dieťaťa, keďže výchova maloletého dieťaťa je vážne narušená a to napriek skôr uloženým výchovným opatreniam podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine. Nebola ani zistená osoba, ktorej by bolo možné maloleté deti zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

19. Po nariadení prvého výchovného opatrenia pobytového charakteru a návrate dieťaťa do domáceho prostredia sa situácia v rodine síce na určitý čas zlepšila, ale len na krátku dobu a po dlhšom pobyte dieťaťa v domácom prostredí sa opäť opakovali výchovné problémy rovnakého charakteru, maloletý rodičov vôbec nerešpektoval, s rodičmi mal narušené vzťahy, túlal sa, situácia doma bola napätá. Uvedené správanie maloletého bolo výlučne v rodinnom prostredí. Maloletý opäť zanedbával povinnú školskú dochádzku. Okrem opakovania sa problémového správania maloletého sa u neho vyskytlo i užívanie drogy herby. Maloletému bolo s uvedených dôvodov opätovne uložené výchovné opatrenie pobytového charakteru, zároveň ale bolo rodičom uložené povinnosť spolupracovať s Detským

domovom Rimavská Sobota a s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota, aby sa zlepšili narušené vzťahy medzi rodičmi a maloletým, zistili sa príčiny opakovania sa výchovných problémov a zároveň, aby rodičia našli riešenie, ako pôsobiť na maloletého, aby ich rešpektoval.

20. Po uplynutí šesťmesačného obdobia bolo zo správy detského domova zistené, maloletý sa v detskom domove adaptoval bez problémov, dodržiava pravidlá a rešpektuje authority a to i v škole, ktorú navštevuje. Počas pobytu u neho neboli vážnejšie výchovné problémy. Z uvedeného dospel súd k záveru, že výchovné problémy s maloletým Y. v minulosti boli priamo späté s narušenou výchovou maloletého zo strany rodičov, s ich nedostatočným výchovným pôsobením. Táto skutočnosť vyplýva i zo správ detského domova, Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rimavská Sobota, či Mesta Tornaľa. Podľa vyjadrení psychológov maloletý potrebuje kľudné výchovné prostredie s pevne stanovenými pravidlami, pri chaotickosti vzťahov prežíva bezmocnosť, frustráciu a stres, na ktoré nedokáže adekvátne reagovať. Vzhľadom na nedostatočné výchovné pôsobenie nemá vybudované vnútorné riadiace mechanizmy osobnosti na požadovanej úrovni, potrebuje usmernenie a pevne štrukturované pravidlá.

21. Súd mal za preukázané, že rodičia sa súdom uloženej povinnosti podrobili, spolupracovali s dotknutými orgánmi, to ale nevedlo k zmene ich postoja a správania sa v rodine. Z predložených správ vyplýva, že rodičia majú snahu zabezpečiť rodinu, majú záujem, aby ich deti mali zabezpečené základné potreby, aby chodili do školy a nedopúšťali sa protispoločenského konania, spolupracujú a zaujímajú sa o deti, napriek pôsobeniu vyššie uvedených inštitúcií ale nedokázali zatiaľ zmeniť prístup vo výchove, aby ich deti rešpektovali. Z predložených správ, ako aj z výpovedí rodičov a maloletého má súd za to, že rodičia nemajú vo výchove stanovené presné pravidlá, nedokážu adekvátne výchovne na deti pôsobiť. Maloletý sa síce počas krátkodobých pobytov v domácom prostredí správal bezproblémovo, čo ale bolo odrazom jeho výchovy v detskom domove, sám nepociťoval, že by mal doma stanovené pravidlá, ktoré by musel dodržiavať. Rovnako so správou kolízneho opatrovníka a obce je zrejmé, že výchovné problémy sa začali vyskytovať i u ďalších detí rodičov, títo začali zanedbávať povinnú školskú dochádzku a vyskytlo sa i protispoločenské správanie. To potvrdzuje záver o nedostatočnom výchovnom prostredí v rodine. Z uvedeného dospel súd k záveru, že napriek uloženým výchovným opatreniam sa nepodarilo situáciu v rodine maloletého zlepšiť a v prípade návratu maloletého do domáceho prostredia, teda pri absencii výchovného pôsobenia na maloletého, je veľká pravdepodobnosť opakovania sa výchovných problémov s maloletým.

22. Za týchto okolností možno konštatovať vážne narušenie výchovy maloletého Arpáda, pričom ani uložené výchovné opatrenia nevedli k náprave. Vzhľadom na uvedené má súd za to, že je v záujme maloletého dieťaťa nariadenie ústavnej starostlivosti, pričom sú na to dané všetky zákonné podmienky. Súd teda nariadil nad maloletým Y. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Detskom domove Rimavská Sobota. Keďže nariadením ústavnej starostlivosti zanikla potreba uloženia ďalších výchovných opatrení, vo zvyšnej časti bolo konanie zastavené.

23. Podľa § 81 zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochranej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa.

24. Podľa § 62 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť

pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

25. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

26. Keďže bola nariadená ústavná starostlivosť, súd podľa § 81 zákona o rodine upravil vyživovaciu povinnosť rodičov k deťom. Príjmom rodičov dieťaťa je len dávka v hmotnej núdzi a prídavky na deti, pričom rodičia majú ďalšie vyživovacie povinnosti, preto v schopnostiach a možnostiach rodičov detí nie je platenie výživného vo vyššej ako minimálnej zákonnej výške.

27. Vzhľadom na uvedené súd zaviazal rodičov dieťaťa na platenie výživného na maloletého Y. od právoplatnosti rozsudku v minimálnej zákonnej výške, t. j. vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu mesačne, vždy do 25.-ého dňa toho ktorého mesiaca. Výživné sa platí na účet Detského domova Rimavská Sobota.

28. O trovách konania účastníkov konania súd nerozhodoval, nakoľko podľa § 57 Civilného mimosporového poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

29. O trovách štátu súd rozhodol v súlade s § 57 Civilného mimosporového poriadku tak, že Slovenská republika nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko trovy štátu, ktoré v konaní vznikli, sú trovami spojenými s právom konať vo svojom jazyku, ide o trovy tlmočenia rodičom, ktorí neovládajú slovenský jazyk, pričom tieto trovy v zmysle § 155 Civilného sporového poriadku znáša štát.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vyššie uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolaie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolaie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, v ktorej bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, styk s maloletým dieťaťom alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa § 370 a nasl. Civilného mimosporového poriadku.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, ktorým bola upravená peňažná povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu možno vykonať zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, príkazom pohľadávky, predajom huteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.